

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/51/2023
Identifikačné číslo spisu:	6318201480
Dátum vydania rozhodnutia:	19.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6318201480.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne D. D., narodenej XX. C. XXXX, D. Ľ., B. X, zastúpenej advokátkou JUDr. Vierou Žembovou, Brezno, ČSA 5, proti žalovanej E. C., narodenej X. S. XXXX, T., K.Ú. XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Alexandrou Gharaibehovou, Košice, Kuzmányho 57, o zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, vedenom na Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 3C/10/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. apríla 2023 sp. zn. 11Co/25/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Brezno (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 3C/10/2018-488 zo 4. októbra 2021 zamietol žalobu o určenie, že na nehnuteľnostiach vedených na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXX k. ú. E. vedených Okresným úradom v Brezne, odbor katastrálny, a to na pozemkoch KN parcelného č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 559 m² a parcelného č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 451 m² viazne vecné bremeno v rozsahu trasy podľa geometrického plánu vyhotoveného znalcom z odboru geodézia a kartografia, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia spočívajúce v práve prechodu, pešo, osobnými a nákladnými motorovými vozidlami, pričom povinným z vecného bremena je vlastník pozemkov KN parcelných č. XXXX/X a č. XXXX/X vedených na LV č. XXX v k. ú. E. a oprávneným z vecného bremena je vlastník stavby rodinného domu súpisného č. XX postavenom na pozemku KN parcelného č. XXXX/X vedeného na LV č. XXX E. k. ú. E.T. a vlastník stavby rodinného domu súpisného č. XX postavenom na pozemku KN parcelného č. KN č. XXXX/X vedeného na LV č. XX k. ú. E.; žalobkyni uložil nahradiť žalovanej trovy konania v rozsahu 100 %.

1.1. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 151n ods.1 a 2, § 150o ods.1 a 3, § 151p ods.1 a 2, § 151 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z právnych východísk a historického vývoja

vecných bremien, ktoré boli zavedené zákonom č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „zákon č. 141/1950 Zb.“) súd prvej inštancie uviedol, že služobnosti sú vecné bremená, ktoré oprávňujú užívať cudziu vec. Služobnosťami sa rozumejú vecné práva k cudzej veci, na základe ktorých mohla tretia osoba vec užívať a jej vlastník bol povinný užívacie právo strpieť, zdržať sa určitého konania alebo od určitého konania upustiť. Služobnosti v právnom poriadku vznikli až po roku 1855. Služobnosti vzniknuté v dobe platnosti uhorského obyčajového práva sa k 1. januáru 1951 zmenili na vecné bremená upravené v ustanovení § 166 a nasl. zákona č. 141/1950 Zb. Dovtedy vzniknuté služobnosti ostali zachované a nezrušil ich ani zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník účinný od 1. apríla 1964 (ďalej len „Občiansky zákonník“), ak medzi tým nedošlo k právnej skutočnosti, s ktorou právne predpisy spájajú zánik služobnosti ako vecného bremena. Ak medzitým nedošlo k právnej skutočnosti, s ktorou právne predpisy spájajú zánik vecného bremena, trvajú vecné bremená založené ako pozemkové služobnosti podľa uhorského obyčajového práva dodnes a svedčia súčasnému vlastníkovi panujúcej nehnuteľnosti. Z pojmového vymedzenia vecných bremien vyplýva, že proti sebe stoja dve osoby, a to osoba oprávnená z vecného bremena a osoba povinná, a teda vlastník nehnuteľnosti, kto je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúcemu bremenu. Osobe oprávnenej prislúcha právo a osobe povinnej povinnosť. Predmetom vecných bremien môžu byť iba nehnuteľnosti. Ak právo zodpovedajúce vecnému bremenu je spojené s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti, ide o vecné bremeno charakteru in rem a ak patria určitej osobe, ide o vecné bremeno charakteru in personam.

1.2. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania súd prvej inštancie považoval za preukázané, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností pozemkov parcelného KN č. XXXX/X o výmere 1083 m², zastavané plochy a nádvoría a parcelného č. XXXX/X o výmere 38 m², zastavané plochy a nádvoría a stavby - rodinného domu súpisného č. XX postaveného na pozemku parcelného KN č. XXXX/X, nehnuteľnosti vedené na LV č. XXX Okresného úradu Brezno, katastrálneho odboru pre k. ú. E. a stavby - rodinného domu súpisného č. XX postaveného na pozemku parcelného KN č. XXXX/X vedenej na LV č. XX Okresného úradu Brezno, katastrálneho odboru pre katastrálne územie E.. Žalovaná je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností pozemkov parcelného KN č. XXXX/X o výmere 559 m² zastavané plochy a nádvoría a parcelného č. XXXX/X o výmere 451 m² zastavané plochy a nádvoría, ako aj stavby - rodinného domu súpisného č. XX postaveného na pozemku parcelného KN č. XXXX/X, nehnuteľnosti vedené na LV č. XXX Okresného úradu Brezno, katastrálneho odboru pre k. ú. E.. Šetrením bolo zistené, že v geometrickom pláne a vo výkaze plôch jednotlivých nových dielcov, ciest a vodotokov vypracovanom W. C. X., zememeračom a prisáznym súdnym znalcom Krajského súdu Brezno nad Hronom z 19. októbra 1936, je zakreslená služobnosť ako právo prechodu peši a vozom. Z pozemno-knižnej vložky č. XXXX pre k. ú. Š. P. Č.. E. vyplýva, že bola vložená služobnosť prechodu peši a vozom cez dvor pozemok parcelného č. XXXX/X pre každodenných vlastníkov pozemku parcelného č. XXXX/X. Z uvedeného vyplýva, že pozemok vo vlastníctve žalobkyne parcelného č. XXXX/X bol povinným pozemkom pre vlastníkov právnych predchodcov žalovanej, v súčasnej dobe pre žalovanú. Z pozemno-knižnej vložky č. XX pre k. ú. Š. P. Č.. E.T. vyplýva, že s vlastníctvom pozemku parcelného č. XXXX/X prislúcha služobnosť prechodu peši a vozom cez pozemok parcelného č. XXXX/1 vo vlastníctve žalobkyne a cez pozemok parcelného č. XXXX/X vo vlastníctve žalovanej. Z pozemno-knižnej vložky č. XXXX G.re k. ú. Š. P. Č.. E. vyplýva, že pozemkom parcelných č. XXXX/X, Č.. XXXX/X, Č.. XXXX/X S. Č.. XXXX/X prislúcha služobnosť právo prechodu peši a vozom cez dvor pozemok parcelného č. XXXX/X vo vlastníctve žalovanej a parcelného č. XXXX/X vo vlastníctve žalobkyne. Na základe uvedeného ustálil, že služobnosť bola zapísaná ako právo prechodu peši a vozom cez dvor v pozemno-knižnej vložke č. XXXX G. k. ú. Š. P. Č.. E., pozemku parcelného KN č. XXXX/X v pozemno-knižnej vložke č. XX vo vlastníctve žalovanej a cez dvor, pozemok parcelného č. XXXX/X v pozemno-knižnej vložke č. XXXX a v pozemno-knižnej vložke č. XXXX vo vlastníctve žalobkyne ako povinnej osoby pre oprávnené pozemky parcelných č. XXXX/X, Č.. XXXX/X, Č.. XXXX/X, Č.. XXXX/X vo vlastníctve žalovanej. Z pozemno-knižnej vložky č. XX G.re k. ú. Š. P. Č.. E. vyplýva, že pozemok parcelného KN č. XXXX/X vo vlastníctve žalobkyne spolu s pozemkom parcelného KN č. XXXX/X E. vlastníctve žalovanej boli povinnými pozemkami pre pozemok parcelného KN č. XXXX/X vo vlastníctve žalobkyne. Na základe uvedeného súd prvej inštancie dospel k záveru, že na pozemku parcelného KN č. XXXX/X vo vlastníctve žalovanej nikdy nebola zriadená služobnosť, nikdy k nej nebolo zriadené právo prechodu, peši a vozom. Uvedený

pozemok nikdy nebol povinným pozemkom, preto nemohlo a nemôže dôjsť k vydržaniu vecného bremena a to práva prechodu. Iba k pozemku parcelného KN č. XXXX/X bola v roku 1936 založená služobnosť, a to právo prechodu peši a vozom pre pozemok parcelného KN č. XXXX/X. Pozemok parcelného KN č. XXXX/1 bol tak povinným pozemkom pre oprávnený pozemok parcelného KN č. XXXX/X. Následne skonštatoval, že na pozemku parcelného KN č. XXXX/X vo vlastníctve žalovanej nikdy nebola zriadená služobnosť, nikdy k nej nebolo zriadené právo prechodu, peši a vozom, preto tento pozemok nikdy nebol povinným pozemkom a teda ani nemohlo a nemôže dôjsť k vydržaniu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu spočívajúcemu v práve prechodu. Taktiež mal súd preukázané, že jedine k pozemku, parcelného KN č. XXXX/X bola v roku 1936 založená služobnosť, právo prechodu peši a vozom pre pozemok parcelného KN č. XXXX/X, teda pozemok parcelného KN č. XXXX/X bol povinným pozemkom pre oprávnený pozemok parcelného KN č. XXXX/X. Taktiež považoval za preukázané, že pozemky parcelných KN č. XXXX/X a č. XXXX/X vo vlastníctve žalobkyne nikdy neboli oprávnenými pozemkami. Ani pozemok parcelného KN č. XXXX/X, na ktorej je postavený dom súpisného č. XX vo vlastníctve žalobkyne, nebol nikdy oprávneným pozemkom, týmto bol len pozemok parcelného KN č. XXXX/X. Tvrdenie žalobkyne, že pozemok parcelného KN č. XXXX/X bol oprávneným pozemkom ako služobnosť pre prechod k domu, preto súd prvej inštancie považoval za nepravdivé a zavádzajúce. V kontexte uvedeného následne ustálil, že služobnosť zapísaná v geometrickom pláne z roku 1936 slúžila na prechod peši a vozmi pre vlastníkov pozemkov, lúk a polí za potokom Y. Zároveň poznamenal, že od vyhotovenia geometrického plánu v roku 1936 sa enormne zmenil ráz a charakter pozemkov, cez ktoré v minulosti viedla služobnosť, z dôvodu zásadnej zmeny pomerov. Na lúky, na ktoré viedla služobnosť, sa už nechodí. V súčasnosti tieto lúky sú využívané na podnikateľské účely. Využíva ich podnikateľ C. P. na pasenie oviec a dobytky, celé lúky sú oplotené a k lúkam je vybudovaná prístupová cesta z jeho pozemku. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie uzavrel, že pozemok vo vlastníctve žalovanej parcelného KN č. XXXX/X nikdy nebol povinným pozemkom k nehnuteľnostiam žalobkyne a nebol ani pozemkom vymedzeným podľa geometrického plánu z roku 1936 ako služobnosť. Pozemky vo vlastníctve žalobkyne parcelných KN č. XXXX/X a č. XXXX/X nikdy neboli oprávnenými pozemkami vo vlastníctve žalovanej, preto na pozemkoch vo vlastníctve žalovanej parcelných KN č. XXXX/X a č. XXXX/X nemôže viazať vecné bremeno v rozsahu trasy podľa geometrického plánu vyhotoveného znalcom z roku 1936. Vzhľadom k uvedenému žalobkyni nemohlo vzniknúť a ani nevzniklo právo zodpovedajúce vecnému bremenu vydržaním v zmysle § 151o ods.1 Občianskeho zákonníka. Služobnosť, od ktorej žalobkyňa odvodzovala svoj nárok v zmysle § 151p ods. 2 Občianskeho zákonníka trvalo zanikla. Nastali také trvalé zmeny na pozemkoch, v dôsledku ktorých tieto už neslúžia a ani nemôžu slúžiť potrebám, za účelom ktorých bola služobnosť ako právo prechodu peši a vozom zriadená. K predloženému geometrickému plánu W. C. X. z roku 1936 žalobkyňou súd prvej inštancie navyše podotkol, že takýto geometrický plán v čase rozhodovania súdu nekorešpondoval so súčasným stavom nehnuteľností a takto nečitateľný vo fotokópii predložený geometrický plán by nemohol byť ani neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia. Vecné bremeno v žalobe zároveň musí byť presne vymedzené, pokiaľ spočíva v obmedzení práv vlastníka. Musí byť presne vyjadrené, ku ktorej časti nehnuteľností majú osoby určité práva zodpovedajúce vecným bremenám. Takéto vymedzenie sa musí realizovať geometrickým plánom zodpovedajúcim aktuálnemu stavu, pričom v geometrickom pláne musí byť presne vyznačený rozsah vecného bremena a tento musí byť súčasťou rozsudku. Uvedené u žalobkyne úplne absentovalo, lebo žalobkyňa nepredložila ani len aktuálny náčrt vecného bremena, ktorý by tvoril súčasť geometrického plánu po presne vyznačenej trase. Ak teda žalobkyňa odvodila svoj nárok od služobnosti vyznačenej v nečitateľnom geometrickom pláne z roku 1936, súd prvej inštancie považoval za preukázané, že táto služobnosť v zmysle § 151p ods. 2 Občianskeho zákonníka už trvalo zanikla. Z uvedených dôvodov žalobu ako nedôvodnú zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. apríla 2023 sp. zn. 11Co/25/2022 rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil; žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení skonštatoval správne zistenie skutkového stavu, ako aj správnosť

právneho posúdenie, s ktorými závermi, ako aj s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie sa stotožnil. Na doplnenie a k uplatneným odvolacím námietkam následne uviedol, že predpokladom pre zriadenie vecného bremena podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka spočívajúceho v potrebe zabezpečiť prístup k stavbe je, že vlastník stavby nemá prístup k stavbe a prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak. Vecné bremeno podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka nemožno zriadiť, ak si môže vlastník stavby zabezpečiť prístup k stavbe z verejnej komunikácie. To neplatí, ak náklady s tým spojené sú neprimerane vysoké v porovnaní s ujmou, ktorá by zriadením vecného bremena bola spôsobená vlastníkovi príslušného pozemku. Oprávnenie z vecného bremena sa musí vykonávať tak, aby povinného zaťažovalo čo najmenej a nespôsobovalo mu škody. Oprávnený z vecného bremena nesmie prekračovať jeho rozsah. Od vzniku československého štátu v roku 1918 platilo v Československu skoršie právo, prevzaté tzv. recepčným zákonom č.11/1918 Sb.; právne normy v zmysle písaného aj obyčajového práva, prevzaté týmto zákonom sa stali súčasťou československého právneho poriadku. Súčasťou československého právneho poriadku sa tak stal aj rakúsky Všeobecný občiansky zákonník, vyhlásený patentom z 1. júna 1811 v znení noviel, ktorý od 28. októbra 2018 platil v akademickom pomenovaní ako Československý všeobecný zákonník občiansky a na území Slovenska naďalej platilo uhorské obyčajové právo. Medzi právnou úpravou služobnosti podľa rakúskeho a uhorského práva nebol žiadny zásadný rozdiel. Tento stav trval prakticky až do konca roka 1950, kedy bol vydaný nový Občiansky zákonník (zákon č. 141/1950 Zb.), ktorý s účinnosťou od 1. januára 1951 zjednotil občianske právo na celom území Československej republiky. Služobnosti vzniknuté za platnosti uhorského práva sa od 1. januára 1951 spravovali Občianskym zákonníkom zákonom č.141/1950 Zb. (§ 562); ich vznik sa posudzoval skorším právom. Uvedený režim intertemporality mal i Občiansky zákonník (zákon č. 40/1964 Zb. účinný od 1. apríla 1964, § 854).

2.2. Vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu následne odvolací súd skonštatoval, že pôvodnou žalobou sa žalobkyňa domáhala aplikácie ustanovenia § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktorou žiadala zriadiť vecné bremeno spočívajúce v práve cesty, oprávneným zo zriadeného vecného bremena mal byť vlastník stavby súpisného č. XX postavenej na pozemku parcelného C-KN č. XXXX/X G. k. ú. E., ktorým je v súčasnosti žalobkyňa a povinným z vecného bremena mal byť vlastník pozemkov parcelných C-KN č. XXXX/X a č. XXXX/X, pre k. ú. E., ktorým je v súčasnosti žalovaná. Následne zmenou žalobného návrhu a jej pripustením súdom prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 2. júna 2021, po rozsiahlom vykonaní dokazovania vrátane znaleckého dokazovania a dvoch ohliadok na mieste samom, žalobkyňa zmenila argumentáciu a tvrdila, že vecné bremeno nie je potrebné nanovo zriaďovať, lebo vecné bremeno na nehnuteľnostiach viazne, nakoľko bolo medzi právnymi predchodcami vlastníkov rodinného domu súpisného č. XX v k. ú. E. už zriadené, resp. zapísané a celú dobu sa vykonávalo až do doby, kým žalovaná nepostavila plot práve v časti pozemku, ktorá predstavuje prechod. Žalobkyňa zmenu petitu žaloby odôvodnila v podstate tým, že medzi právnymi predchodcami strán sporu došlo k zriadeniu vecného bremena v čase medzivojnového obdobia. Bolo zriadené ako právo služobnosti, zapísané v pozemno-knižných zápisniciach obce Š. v zápisnici č. XX a č. XX, č. XXXX a č. XXXX. Služobnosť bola zriadená ako právo in rem, ktoré právo sa vykonávalo a rešpektovalo. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie dospel k záveru, že na pozemku žalovanej parcelného KN č. XXXX/X nikdy nebola zriadená služobnosť, ktorý pozemok nikdy nebol povinným pozemkom a k uvedenému pozemku nikdy nemohlo a nemôže dôjsť k vydržaniu vecného bremena. Na pozemku žalovanej parcelného KN č. XXXX/X, bola zriadená služobnosť spočívajúca v práve prechodu peši a vozom na pozemok parcelného č. XXXX/X. Pozemok parcelného č. XXXX/X bol povinným subjektom pre oprávnený pozemok parcelného č. XXXX/X. Z uvedeného vyvodil, že pozemky parcelných KN č. XXXX/X a č. XXXX/X vo vlastníctve žalobkyne nikdy neboli oprávnenými pozemkami. Tvrdenia žalobkyne, že pozemok parcelného KN č. XXXX/X bola oprávnenou parcelou ako služobnosť pre prechod k domu, považoval súd prvej inštancie za nepravdivé a zavádzajúce. Následne odvolací súd skonštatoval, že pozemok parcelného KN č. XXXX/X v zmysle zápisov v pozemno-knižných vložkách nikdy nebola pozemkom povinným, preto pokiaľ sa žalobkyňa žalobou domáhala, že aj na tomto pozemku viazne vecné bremeno, vychádzajúce z ňou tvrdených služobností, žaloba bola nedôvodná.

2.3. Tvrdenie žalobkyne v odvolaní, že dôvodom zamietnutia žaloby bol zánik vecného bremena (služobnosti) z dôvodu trvalých zmien, považoval odvolací súd za rozporné s obsahom napadnutého

rozhodnutia. Hlavným dôvodom pre zamietnutie žaloby bol záver, že služobnosť vyznačená v geometrickom pláne z roku 1936 neslúžila na prechod peši a vozmi pre vlastníkov pozemkov, na ktorých bol postavený rodinný dom súpisného č. XX, ale na prechod peši a vozmi pre vlastníkov pozemkov, lúk a polí za potokom Y. K uvedenému záveru dospel súd prvej inštancie po konštatovaní, že pozemok parcelného č. XXXX/X nikdy nebol pozemkom povinným a pozemky v súčasnosti patriace žalobkyni (parcelných č. XXXX/X S. Č.. XXXX/2) neboli oprávnenými pozemkami. Uvedené skutočne odôvodňuje záver, že služobnosť nebola zriadená za účelom prístupu k domu súpisného č. XX, ale na prechod cez okolitý hospodársky priestor na lúky a polia za potokom Y., najmä ak práve pozemok parcelného KN č. XXXX/X je v každej pozemno-knižnej zápisnici vedený ako pozemok povinný. Ak súd prvej inštancie dôvodil zánik služobnosti z dôvodu zásadnej zmeny pomerov, pre odvolací súd z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že tak uzavrel z dôvodu, že služobnosť tak, ako bola vyznačená v geometrickom pláne z roku 1936 a slúžila na prístup na lúky a polia za potokom, sa prestala využívať, nakoľko takýto prístup na lúky a polia dlhodobo využívaný nie je, a užívatelia lúk a polí v súčasnosti využívajú iný prístup. Súd prvej inštancie žiadnu trvalú zmenu charakteru stavby súpisného č. XX, ako sa odvolateľka mylne domnievala v napadnutom rozhodnutí nekonštatoval. Poukázal síce na úpravu hospodárskeho okolia rodinného domu súpisného č. XX, avšak uvedená argumentácia bola nadbytočná aj vo vzťahu k poukazu na konanie otca žalobkyne v rozpore s dobrými mravmi. Uvedené by malo svoj význam, ak by súd aplikoval ustanovenie § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka a zriaďoval by vecné bremeno z dôvodu absencie prístupu k stavbe žalobkyne, čo nebolo predmetom konania po zmene žalobného návrhu. Odvolací súd súhlasil s tvrdením odvolateľky, že pri zápise vlastníckych vzťahov po roku 1964 neboli služobnosti zapísané do evidencie nehnuteľností. Z uvedeného žalobkyňa vyvodila bez prihliadnutia na ostatné okolnosti prípadu nesprávny záver, že z dôvodu absencie preukázania dohody o zániku služobnosti alebo rozhodnutia príslušného orgánu na nehnuteľnostiach žalovanej, vecné bremeno spočívajúce v práve cesty viazne. S uvedeným tvrdením sa odvolací súd nestotožnil, lebo je v rozpore so závermi, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie. Odvolací súd opakovane skonštatoval, že z vykonaného dokazovania nevyplynulo, že by služobnosť spočívajúca v práve cesty a ktorá mala vyplývať z geometrického plánu z roku 1936 mala taký charakter, že by nehnuteľnosti žalovanej boli pozemkami povinnými a nehnuteľnosti žalobkyne mali charakter nehnuteľností oprávnených. V súvislosti argumentáciou žalobkyne o tom, že nemá iný prístup k nehnuteľnosti ako je sporná cesta cez pozemky žalovanej, uvedené nemá súvis s predmetom konania po pripustení zmeny žalobného petitu. Mohla by mať význam v prípade, ak by súd rozhodoval o zriadení vecného bremena podľa § 151o Občianskeho zákonníka. Rovnaké konštatovanie platí aj pre argumentáciu, že zriadenie inej cesty nie je možné bez nákladných investícií. Ak súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba o určenie, že vecné bremeno v prospech vlastnícky stavby viazne na pozemkoch žalovanej, nie je dôvodná na tom základe, že pozemky žalovanej neboli povinnými pozemkami a pozemky žalobkyne neboli oprávnenými, nebol dôvod nariadiť znalecké dokazovanie za účelom vypracovania nového geometrického plánu za účelom presného vymedzenia vecného bremena. K odvolacej námietke nezaobrerania sa s otázkou možného vydržania práva prechodu a prejazdu cez sporné parcely, odvolací súd dôvodil, že uvedené je v rozpore s obsahom spisu a s obsahom napadnutého rozhodnutia. Súd prvej inštancie vyslovene uviedol, že pokiaľ na pozemku parcelného č. XXXX/X nikdy nebola zriadená služobnosť a nikdy k nej nebolo zriadené právo prechodu, peši a vozom a nebola povinným pozemkom, tak nemohlo dôjsť ani k vydržaniu vecného premena spočívajúceho v práve prechodu. Uvedená argumentácia zodpovedá aj tvrdeniam samotnej žalobkyne, ktorej argumentácia k prípadnému vydržaniu nebola dostatočná. Navyše pokiaľ sa domáhala vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu je zrejmé, že prípadné vydržanie vyvodila rovnako zo zápisu služobností v pozemno-knižných vložkách. Ak sa uvedené v zmysle vyššie uvedenej argumentácie nepreukázalo, nemožno konštatovať inak, len že žalobkyňa ani vo vzťahu k vydržaniu nepreukázala dobromyseľnú držbu, najmä nepreukázala nadobúdaci titul, keď služobnosti, ktoré boli zapísané v pozemno-knižných vložkách, označujú pozemky ako oprávnené prípadne povinné opačne, ako žalobkyňa tvrdila. Záverom odvolací súd akcentoval, že prostredníctvom svedeckých výpovedí žalobkyňa preukázala, že jej právni predchodcovia ako prístupovú cestu k svojej stavbe používali aj prechod cez pozemky v súčasnosti patriace žalovanej. Z vykonaného dokazovania vyplynul aj iný prístup, ktorý bol medziasom zastavaný (tzv. bujačiareň). Podstatné bolo, že iba skutočnosť, že právni predchodcovia neformálne na prístup k stavbe využívali aj pozemky v súčasnosti vo vlastníctve žalovanej, existenciu titulu nadobudnutia vecného bremena

vydržaním, čo aj na základe domnelého titulu nepreukazuje. K zápisu v pozemno-knižnej vložke č. XX pre k. ú. Š. odvolací súd podotkol, že uvedený zápis nepreukazuje služobnosť, ktorá by zodpovedala jej návrhu, že vecné bremeno viazne aj na pozemku parcelného č. XXXX/X patriaceho žalovanej. Na základe uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej len „dovolateľka“), ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Argumentovala tým, že odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie najmä z dôvodu, že na pozemku parcelného č. XXXX/X nikdy nebola zriadená služobnosť, avšak bola zriadená služobnosť na pozemku parcelného č. XXXX/X v prospech oprávneného pozemku parcelného C -KN č. XXXX/X, ktorého vlastníčkou je žalobkyňa (LV č. XX). Aj podľa názoru odvolacieho súdu, hlavným dôvodom správnosti zamietnutia žaloby bol zánik vecného bremena z dôvodu trvalých zmien u daných nehnuteľností. Údajne predmetná služobnosť neslúžila pre vlastníkov rodinného domu č. XX, ale bola zriadená pre vlastníkov pozemkov a lúk za potokom Y. Vlastníci týchto lúk už tieto dlhodobo neobhospodarujú, preto nastali trvalé zmeny v užívaní prechodu a bolo namieste použiť ustanovenia § 151p ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého vecné bremeno zanikne, ak nastanú také trvalé zmeny, že vec už nemôže slúžiť potrebám oprávnenej osoby. Uvedené závery súdy nižšej inštancie vyvodili i napriek jasným a zrozumiteľným zápisom služobností v pozemkovej knihe. Z obsahu spisu je možné zistiť, že nebol do súdneho spisu predložený ani jeden zápis o zriadení služobností cez predmetné pozemky, v prospech iných vlastníkov, než pre vlastníkov pozemkov, na ktorých bol postavený rodinný dom súpisného č. XX. Súdy nižšej inštancie si v danom prípade i napriek predloženým dôkazom osvojili ničím nepreukázané tvrdenie žalovanej. Podľa názoru dovolateľky, s prihliadnutím na uvedené skutočnosti, ustanovenie § 151p ods. 2 Občianskeho zákonníka nebolo možné v danom prípade aplikovať. Z pozemno-knižnej zápisnice č. XX, Č.. XX, Č.. XXXX a č. XXXX pre obec Š. vyplýva, že služobnosť bola zriaďovaná nie ako osobné právo, ale ako právo in rem, teda bola spojená s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti a každý vlastník tejto nehnuteľnosti bol oprávnený pri zmene vlastníctva z tohto vecného bremena. Vecné bremená prechádzajú s vlastníctvom veci na nadobúdateľa. S poukazom na jej vyjadrenia v priebehu konania dôvodila, že vecné bremeno môže zaniknúť teda len vzájomnou dohodou oprávnenej a povinnej osoby, resp. rozhodnutím príslušného orgánu. V konaní nebolo preukázané, že by k zániku služobností zriadenej medzi právnyimi predchodcami žalobkyne a žalovanej, resp. vecného bremena by bolo došlo zmluvou a nebolo preukázané ani to, že by bol o takto zriadenom vecnom bremene rozhodol súd, ktorému jedinému táto právomoc prislúcha. Na existencii vecného bremena nemôže zmeniť nič ani skutočnosť, že pri zápise vlastníckych vzťahov po roku 1964 neboli služobnosti, resp. vecné bremená zapísané do evidencie nehnuteľností na jednotlivé listy vlastníctva. Služobnosť zapísaná v pozemkovej knihe vznikla pri tom za účinnosti uhorského obyčajového práva. Do tohto dňa sa tieto právne pomery spravujú skorším právom. Znamená to, že táto služobnosť sa spravovala aj do 1. apríla 1964 pôvodnou úpravou tzv. uhorského obyčajového práva. Následne úpravou platného Občianskeho zákonníka účinného od 1. apríla 1964. Z jeho prechodných a zrušovacích ustanovení § 498 vyplýva, že pokiaľ nie je ďalej uvedené inak spravujú sa ustanoveniami tohto zákona i právne vzťahy vzniknuté pred 1. aprílom 1964. Vznik týchto práv, ako i nároky z nich vzniknuté pred 1. aprílom 1964 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov. V podobnom rozsahu sú uvedené aj prechodné a záverečné ustanovenia k úpravám účinným od 1. apríla 1964 v §§ 864, 867, 868. Znamená to, že obsah práva pozemkovej služobnosti sa právnyimi predpismi nemenil. V kontexte uvedeného dovolateľka bolo toho názoru, že zaknihované a riadne zriadené vecné bremeno - právo služobností zapísané v pozemkovej knihe ako in rem, ktoré prechádzalo spolu s vlastníctvom nehnuteľností, nemohlo zaniknúť inak ako dohodou oprávneného a povinného. Argumentovala tým, že v konaní preukazovala, že zriadená služobnosť bola dokonca zameraná geometrickým plánom vtedajším geodetom W.. C. X. v roku 1936. Ohľadom vytýčenia tejto trasy zameranej v roku 1936 navrhovala vykonať znalecké dokazovanie tak, aby sa táto trasa premietla do nových pozemkových máp a nových parcelných čísiel. Vzhľadom na čas, ktorý uplynul od vyhotovenia tohto geometrického plánu a zmien, ktoré prečíslovaním pozemkov pri rodinnom dome, nie pod rodinným domom a posunom hraníc medzi jednotlivými pozemkami pri rodinnom dome bol návrh na vykonanie takéhoto dokazovania plne dôvodný. Zmena prečísľovania pozemkov a zmena hraníc je pri

tom zjavná, porovnaním geometrického plánu W.. C. X. z roku 1936 a porovnaním súčasných snímok z pozemkovej mapy. Bolo teda nevyhnutné, vzhľadom na odstup času a zmeny pozemkov v okolí rodinného domu, aby znalec s čo najväčšou presnosťou premietol zakreslenú služobnosť W.. C. X. do nového stavu pozemkov. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že uvedený dôkaz nebolo potrebné vykonať vzhľadom na trvalé zmeny nehnuteľností. Následne dovolateľka tvrdila, že v rozhodovacej praxi nebola riešená otázka možného zániku zriadenej a zapísanej služobnosti do pozemkovej knihy ako služobnosť in rem. Podľa názorov súdov nižšej inštancie prezentovaných v danej veci, môže zriadená služobnosť zaniknúť podľa § 151p ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého vecné bremeno zanikne, ak nastanú také trvalé zmeny, že vec už nemôže slúžiť potrebám oprávnenej osoby alebo prospešnejšiemu užívaniu nehnuteľnosti. Z vykonaného dokazovania však neboli trvalé zmeny ničím u dotknutých nehnuteľností dokázané. Pozemky pod rodinným domom nezanikli, dom nezmenil svoj pôdorys, zmenil sa len spôsob užívania predmetných nehnuteľností, ktoré v čase zriaďovania služobností slúžili potrebám rodín, ktoré v dome trvalo bývali a žili. Teraz nehnuteľnosti tak žalobkyni, ako aj žalovanej slúžia na rekreačné účely, ku ktorým je potrebný prístup tak v čase trvalého bývania, či ich využívania na rekreačné účely. V kontexte uvedeného podotkla, že zriadená služobnosť mohla zaniknúť len vzájomnou písomnou dohodou alebo rozhodnutím príslušného orgánu (§ 151p ods. 1 Občianskeho zákonníka). V konaní však nebolo preukázané, že by medzi žalobkyňou a žalovanou došlo k zániku služobnosti - vecného bremena dohodou, ani o jeho zániku nerozhodol súd. Navrhla zrušiť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení sa v celom rozsahu stotožnila so záverom uvedeným odvolacím, ako aj prvoinštančným súdom. Bola toho názoru, že súdy v konaní vyhodnotili všetky dôkazy a vec aj po právnej stránke správne posúdil a aplikovali správnu právnu normu. Podstatou dovolania žalobkyne je tvrdenie, že zaknihované a riadne zapísané vecné bremeno - právo služobnosti zapísané v pozemkovej knihe ako in rem, ktoré prechádzalo spolu s vlastníctvom nehnuteľností, nemohlo zaniknúť inak ako dohodou oprávneného a povinného. Tvrdila, že otázka zániku zriadenej služobnosti nebola rozhodovacou praxou dovolacieho súdu riešená. Žalobkyňa prezentovala názor, v zmysle ktorého takto zriadená služobnosť mohla zaniknúť len vzájomnou písomnou dohodou alebo rozhodnutím príslušného orgánu, ktorým je v danom prípade súd (§ 151p ods. 1 Občianskeho zákonníka). Žalobkyňa sa nestotožnila s názorom súdov, že zriadená služobnosť môže zaniknúť aj podľa § 151p ods. 2 Občianskeho zákonníka, z dôvodu trvalých zmien a ak vec už nemôže slúžiť potrebám oprávnenej osoby alebo prospešnejšiemu užívaniu nehnuteľnosti. K uvedeným tvrdeniam žalovaná uviedla, že služobnosti poznalo aj Uhorské obyčajové právo používané na území Slovenska až do 31. decembra 1950. Obdobne ako rímske právo rozlišovali sa dve hlavné služobnosti pozemkové a osobné. Medzi najvýznamnejšie služobnosti pozemkové patrili služobnosť cesty, ktorá umožňovala cez pozemok prechádzať peši alebo služobnosť vozovej cesty a pod. Služobnosť, ktorá sa týka predmetu konania bola služobnosťou cesty za účelom prechodu peši a vozom na lúky v zmysle vyobrazeného geometrického plánu z roku 1936. Od 1. apríla 1983 novela Občianskeho zákonníka oživila vecné bremená, pričom spôsob zániku vecných bremien, a to aj vzniknutých podľa predchádzajúcich právnych predpisov bol upravený taxatívne vymedzenými dôvodmi a to zo zákona, rozhodnutím oprávneného orgánu, písomnou zmluvou, na základe takých trvalých zmien, že vec už nemôže slúžiť potrebám oprávnenej osoby alebo prospešnejšiemu užívaniu jej nehnuteľnosti, zrušením na základe rozhodnutia súdu, ak zmenou pomerov vznikne hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného. Od 1. januára 1992 po prijatí novely Občianskeho zákonníka vykonanej zákonom č. 509/1992 Zb., platí súčasná právna úprava, teda vo vzťahu k prejednávanej veci aj ustanovenie § 151p ods. 2 Občianskeho zákonníka. Otázka zániku niekdajších služobností je riešená ustálenou súdnou praxou. Žalovaná napokon poukázala na to, že žalobkyňa sa v konaní podanou žalobou z 21. júna 2018 najprv domáhala zriadenia vecného bremena - práva prechodu peši a práva prejazdu motorovými vozidlami k nehnuteľnostiam, ktoré sa nachádzajú v k. ú. E., a to cez pozemky parcelných C KN č. XXXX/X S. Č.. XXXX/X vo vlastníctve žalovanej k svojmu rodinnému domu súpisného č. XX na pozemku parcelného C KN č. XXXX/X. Následne v priebehu konania žalobkyňa zmenila žalobný návrh a žiadala určiť, že na pozemkoch parcelných C KN č. XXXX/X a č. XXXX/X zapísaných na LV č. XXX v k. ú. E.a, viazne vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu a to pešo, osobnými a nákladnými motorovými vozidlami v prospech vlastníka stavby súpisného č. XX na pozemku parcelného C KN č. XXXX/X zapísaného na LV č. XXX E. k. ú. E.. Žalobkyňa svoje právo

odvodzovala od služobnosti zapísanej v pozemkových knihách a skutočnosti, že služobnosť bola vytýčená, dokonca zameraná geometrickým plánom, ktorý vyhotovil W. C. X.Á. v roku 1936. Počas celého konania žalobkyňa nedôvodne trvala na tom, že služobnosť bola zriadená aj v prospech pozemku parcelného C KN č. XXXX/X, pričom zápis v pozemkových knihách svedčí o opaku, čo bolo v priebehu konania preukázané. Z uvedeného dôvodu žalovaná trvala na tom, že pozemok parcelného C KN č. XXXX/X vo vlastníctve žalobkyne nebol oprávneným pozemkom, ale povinným. Navrhla dovolanie zamietnuť. Uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

8. Podľa § 421 ods.1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom, rozhodovaná rozdielne.

9. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

10. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú, ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

11. Dovolací súd posudzujúc prípustnosť dovolacieho dôvodu uplatneného podľa § 421 ods.1 písm. b) CSP v súlade s § 432 CSP v spojení s § 124 CSP (I. ÚS 51/2020), v snahe autenticky porozumieť textu dovolania (IV. ÚS 15/2021, I. ÚS 115/2020, I. ÚS 336/2019) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie nespočívalo na riešení otázky možného zániku zriadenej a zapísanej služobnosti in rem do pozemkovej knihy.

12. Na to, aby na základe dovolania podaného podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť najskôr splnené predpoklady prípustnosti dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

13. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolací súd uvádza, že uvedené ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil, t. j. vysvetlil jej podstatu a uviedol súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie a dovolací súd sa zároveň ešte touto právnou otázkou vo svojej rozhodovacej praxi nezaoberal.

14. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že žalobkyňa sa v spore domáhala určenia, že na

nehnuteľnostiach vedených na LV. XXX pre k. ú. E.a viazne vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu pešom, osobnými a nákladnými motorovými vozidlami s tým, že povinným z vecného bremena je vlastník pozemkov parcelných KN č. XXXX a č. XXXX/X, teda žalovaná a oprávneným z vecného bremena je vlastník stavby rodinného domu súpisného č. XX postaveného na pozemku parcelného KN č. XXXX/X T.. ú. E. vedeného na LV č. XX pre k. ú. E.T.. Vznik práva zodpovedajúceho vecnému bremenu odvodzovala na základe vydržania od geometrického plánu vypracovaného W.. C. X. v roku 1936, v rozsahu vymedzenej služobnosti a to k pozemkom vo vlastníctve žalovanej parcelných KN č. XXXX/X vo výmere 559 m² a č. XXXX/X vo výmere 451 m². Odvolací súd sa nestotožnil s námietkou žalobkyne, že by dôvodom zamietnutia žaloby súdom prvej inštancie bol zánik vecného bremena z dôvodu trvalých zmien. Konštatoval, „že uvedené tvrdenie je v rozpore s obsahom napadnutého rozhodnutia. Zdôraznil, že hlavným dôvodom pre zamietnutie žaloby bol záver, že služobnosť vyznačená v geometrickom pláne z roku 1936 neslúžila na prechod peši a vozmi pre vlastníkov pozemkov, na ktorých bol postavený rodinný dom súpisného č. XX, ale na prechod peši a vozmi pre vlastníkov pozemkov, lúk a polí za potokom Y.. K uvedenému záveru dospel súd prvej inštancie po konštatovaní, že pozemok parcelného č. XXXX/X nikdy nebol pozemkom povinným a pozemky v súčasnosti patriace žalobkyni (parcelných č. XXXX/X a č. XXXX/X) neboli oprávnenými pozemkami. Uvedené skutočne odôvodňuje záver, že služobnosť nebola zriadená za účelom prístupu k domu súpisného č. XX, ale na prechod cez okolitý hospodársky priestor na lúky a polia za potokom Y., najmä ak práve pozemok parcelného KN č. XXXX/X je v každej pozemno-knižnej zápisnici vedený ako pozemok povinný. Ak súd prvej inštancie dôvodil zánik služobnosti z dôvodu zásadnej zmeny pomerov, pre odvolací súd z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že tak uzavrel z dôvodu, že služobnosť tak, ako bola vyznačená v geometrickom pláne z roku 1936 a slúžila na prístup na lúky a polia za potokom, sa prestala využívať, nakoľko takýto prístup na lúky a polia dlhodobo využívaný nie je, a užívatelia lúk a polí v súčasnosti využívajú iný prístup. Súdom prvej inštancie žiadnu trvalú zmenu charakteru stavby súpisného č. XX, ako sa odvolateľka mylne domnievala v napadnutom rozhodnutí nekonštatoval. Poukázal síce na úpravu hospodárskeho okolia rodinného domu súpisného č. XX, avšak uvedená argumentácia bola nadbytočná aj vo vzťahu k poukazu na konanie otca žalobkyne v rozpore s dobrými mravmi. Uvedené by malo svoj význam, ak by súd aplikoval ustanovenie § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka a zriaďoval by vecné bremeno z dôvodu absencie prístupu k stavbe žalobkyne, čo nebolo predmetom konania po zmene žalobného návrhu“ (bod 14. odôvodnenia). Zároveň podotkol, že súd prvej inštancie žiadnu trvalú zmenu charakteru stavby súpisného č. XX, ako sa žalobkyňa mylne domnievala, nekonštatoval. V tejto súvislosti však poznamenal, že súd prvej inštancie síce konštatoval úpravu hospodárskeho okolia rodinného domu súpisného č. XX, avšak uvedená argumentácia bola nadbytočná aj vo vzťahu ku konaniu otca žalobkyne v rozpore s dobrými mravmi. Uvedené by malo význam, ak by súd aplikoval ustanovenie § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka a zriaďoval by vecné bremeno z dôvodu absencie prístupu k stavbe žalobkyne, ktorá otázka po zmene žalobného návrhu nebola predmetom konania (body 14. a 14.1. odôvodnenia). Napokon odvolací súd k otázke možného vydržania práva prechodu a prejazdu cez sporné pozemky, akcentoval, že súd prvej inštancie výslovne uviedol, že pokiaľ na pozemku parcelného č. XXXX/X nikdy nebola zriadená služobnosť a nikdy k nej nebolo zriadené právo prechodu, peši a vozom a nebol povinným pozemkom, tak nemohlo k nemu dôjsť ani k vydržaniu vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu. V kontexte uvedeného poznamenal, že uvedená argumentácia zodpovedná aj tvrdeniam žalobkyne, ktorej dôvody k prípadnému vydržaniu neboli dostatočné. Navyše pokiaľ sa vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, je zrejmé, že ho odvodzovala zo zápisu služobnosti v pozemno-knižných vložkách. Ak sa uvedené nepreukázalo, odvolací súd poznamenal, že žalobkyňa ani vo vzťahu k vydržaniu nepreukázala dobromyseľnú držbu, najmä nepreukázala nadobúdací titul, keď služobnosti, ktoré boli zapísané v pozemno-knižných vložkách označujú pozemky ako oprávnené prípadne povinné opačne, ako tvrdila žalobkyňa. Napokon poznamenal, že iba skutočnosť, že právni predchodcovia neformálne na prístup k stavbe využívali aj pozemky v súčasnosti vo vlastníctve žalovanej, existenciu titulu nadobudnutia vecného bremena vydržaním, čo aj na základe domnelého titulu nepreukazuje (bod 14.5. odôvodnenia).

15. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd konštatuje, že dôvodom zamietnutia žaloby súdom prvej inštancie bolo jednoznačné preukázanie, že na pozemku parcelného KN č. XXXX/X vo vlastníctve

žalovanej nikdy nebola zriadená služobnosť, nikdy k nej nebolo zriadené právo prechodu peši a vozom. Uvedený pozemok nikdy nebol povinným pozemkom, preto nemohlo a nemôže dôjsť k vydržaniu práva zodpovedajúceho vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu. Povinným pozemkom vo vlastníctve žalovanej na základe založenej služobnosti v roku 1936, bol pozemok parcelného KN č. XXXX/X pre pozemok parcelného KN č. XXXX/X, ktorý bol oprávneným pozemkom. Taktiež bolo preukázané, že pozemky parcelných KN č. XXXX/X a č. XXXX/X vo vlastníctve žalobkyne nikdy neboli oprávnenými pozemkami (bod 36., 37. a 39. odôvodnenia uvedeného súdom prvej inštancie). K uvedenému dovolací súd len poznamenáva, že doplňujúce závery uvedené súdom prvej inštancie v bodoch 40. a 42. odôvodnenia, nad rámec žalobného návrhu a súvisiacich skutkových tvrdení, nemožno považovať za rozhodné pre vec samú. Na posúdení trvalých zmien v zmysle ustanovenia § 151o ods. 2 Občianskeho zákonníka v danom prípade napadnuté rozhodnutie nespočívalo.

16. Z uvedených dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie v súlade s § 447 písm. f) CSP, lebo nie je vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435. Na riešení nastolenej otázky možného zániku zriadenej a zapísanej služobnosti in rem do pozemkovej knihy, napadnuté rozhodnutie nespočívalo.

17. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu vyplývajúcou z § 255 ods. 1 CSP, na základe ktorej priznal žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni v plnom rozsahu. O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím (§ 262 ods. 2 CSP).

18. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.